

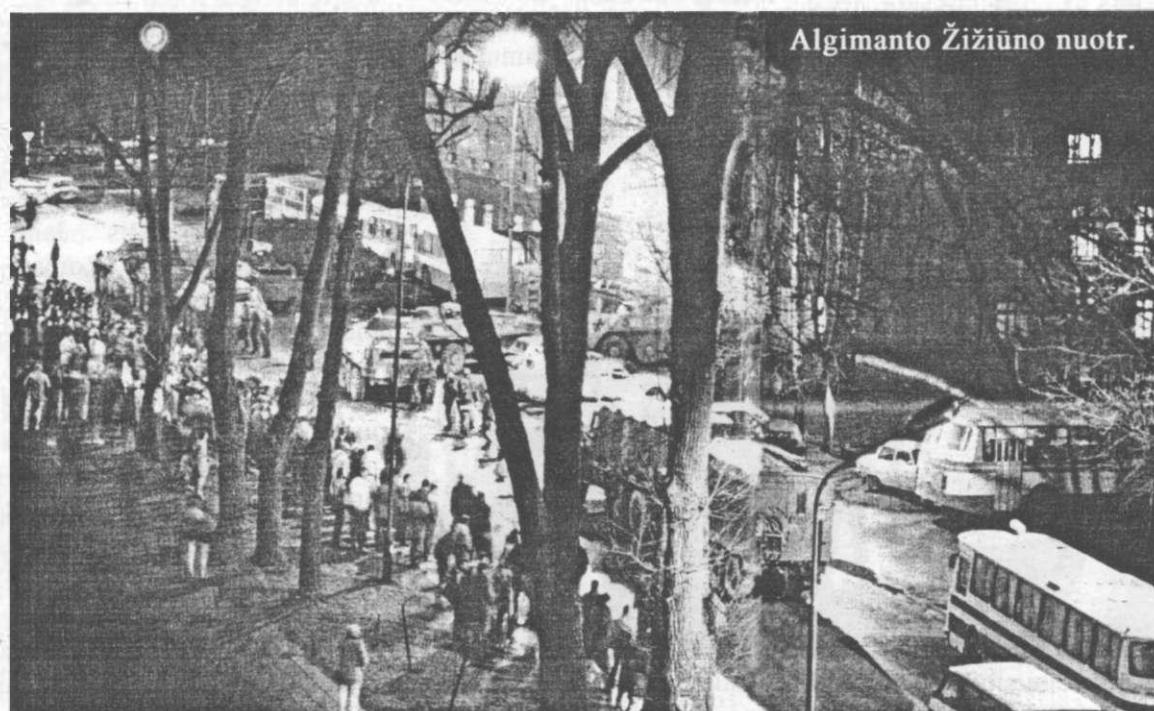

15-osios metinės tos nakties, kai beginkliai Lietuvos gynėjai žuvo už tiesą ir garbę, sustabdydami Vilniuje svetimų žudikų ordą, tepasakina mus kalbėti atvirai. Savo gyvybėmis tie tryliko vyrų ir viena mergina atpirko tiek daug pačios Lietuvos, pusšimtį metų verstos būti LTSR, menkysčių ir išdavysčių. Tiems, kurie mano, kad tai seni laikai ir neverti svarstyti skausmai, priminkime, kad teisingumas ir jo reikmė nesensta. Taip pat nesensta, neišnyksta ir jo stoka, kai teisingumą paliekame neapgintą, o žaizdas – apspaudytas.

Tiesos valanda. Iš daugybės neatsakyti klausimų, apie kuriuos reikia bent žinoti, paliesiu keletą. Gal kada rasim ir atsakymą, gal suauksim ir prisipažinimą, ir atleidimą.

Sausio aštuntoji

Štai dvi datos, du puolimai. Sausio aštuntoji ir sausio trityliktoji. Sausio aštuntoji – tai antra diena, kai gyvento-

Algimanto Žižiūno nuotr.

SSRS kariniai daliniai užima Lietuvos radio ir televizijos pastatus Vilniuje 1991 01 13

jus apstulbino ir supykė 3–4 kartus pakeltos mažmeninės maisto produktų kainos parduotuvėse ir valgyklose. Didelė, primityvi, prikurstytą ir pagirdyta minia, "Jedinstvos" ir KGB jau suorganizuota nusiaubti Aukščiau-

siają Tarybą.

Tai diena, kai sovietų agresijos jėgų perdislokavimo operacija Pskovas–Kazlų Rūda–Gaižiūnai–Vilniaus Šiaurės miesteliis kaip tik užbaigama smūgiui. Sausio 8-ąją laukiama atskrendant pa-

ties maršalo D. Jazovo. Jeigu Aukščiausiosios Tarybos rūmų numatytas užgrobimas virstų didesniu kruvinu susirėmimu, "pateisinančiu" ginklo panaudojimą, kariuomenė atėitų jau nebe persirengusi.

(keliamas į 2 psl.)

Marijampolės Švietimo centre buvo surengta Marijampolės apskrities mokyklų istorijos mokytojų, buvusių politinių kalinių, tremtinų atstovų konferencija, skirta Pasipriešinimo istorijos mokytojas Jonas Gustaitis. Konferencijos dalyviai pasveikino ir pedagogams sėkmės pilietiškai ugdant jaunąjį kar-

Konferencija Marijampolėje

bą. Išsamų pranešimą rezistencijos tema skaitė Marijampolės kolegijos istorijos mokytojas Jonas Gustaitis. Konferencijos dalyviai pasveikino ir pedagogams sėkmės pilietiškai ugdant jaunąjį kar-

tą palinkėjo LPKTS pirmininkas dr. Povilas Jakucionis. Patirtimi dėstant Rezistencijos istoriją ir kuriant Pasipriešinimo istorijos programą pasidalijo Garliavos Juozo Lukšos gimnazijos direktorius,

istorijos mokytojas, metodininkas Vidmantas Vitkauskas. Kazlų Rūdos Kazio Griniaus gimnazijos istorijos mokytoja Biruta Bujauskienė, pirmoji kartu su kitais Kazlų Rūdos savivaldybės mokyklų is-

Konferencijoje dalyvavo prezidentūros atstovai, Seimo nariai, buvę politiniai kaliniai ir tremtiniai, istorijos mokytojai

Autoriaus nuotr.

LR Prezidento patarėja Vaiva Vebraitė savo pranešime pabrėžė jaunimo pilietinio patriotinio ugdomo svar-

Numeryje skaičiukite

3 Dužvykiai prikauštė viso pasaulio politikų ir žiniasklaidos dėmesį: sunki Izraelio premjero Arielio Šarono liga ir šio politikos veterano pasitraukimas iš politinio gyvenimo bei Maskvos ir Kiemento konfliktas dėl duju

4 Minime Sausio 13-osios penkioliktąsias metines. Spausdiname tų nepamirštamų įvykių liudininkų prisiminimus apie patirtus išgyvenimus

5 Prieš aštuoniadušimt trejus metus, sausio 15-ąją, Klaipėdos krašto sukiliame dalyvavo daug pasišventusių žmonių. Vienas jų – 83-iojo sukilielių būrio vadasis Antanas Ereminas

torios mokytojais prieš ketverius metus pradėjusi dešimtose klasėse Pasipriešinimo istorijai skirti aštuoniolika pamokų vietoj vienos, numatytose pagal programą, pasidalijo turtinga savo darbo patirtimi, paragino kolegas su jkvėpimu skirti daugiau pamokų ir dėmesio Pasipriešinimo istorijai, pilietiškai ir patriotiškai ugdyti jaunąjį kartą. Vincė Vaidevutė Margevičienė kalbėjo apie okupacinių valdžios repressinių organų (NKVD, NKGB, MVD, KGB) nusikalstamą veiklą organizuojant ir vykdant tautos genocidą. Nepaprastai įtaigiai, vaizdžiai, panaudodamas ekrane rodomas kertinius teiginius, Pasipriešinimo temą iš teisinių, moralinių, pilietinių pozicijų atskleidė Edmundas Simanaitis. Šių eilučių autorius dalyvavims padovanojo savo sudarytą "Tauro apygardos kroniką". Baigiamajį žodį tarė Vytautas Raibikis.

Marijampolės, Kalvarijos, Kazlų Rūdos savivaldybių, Vilkaviškio ir Šakių rajonų mokyklų atstovai gavo rezistencijos literatūros.

Algimantas LELEŠIUS

Tiesos valanda

(atkelta iš 1 psl.)

Tai diena, apie kurią impreininkas pulkininkas Viktoras Alksnis Rygoje buvo atvirai pasakės dar sausio 5-ają: "Landsbergio valžiai liko trys dienos. Daugiausia savaitė". (Savaitę nesunku suskaičiuoti).

Tai diena, kurios rytą Aukščiausioji Taryba tvirtu balsavimu pašalino provokuojantį įtampos šaltinį – sustabdė neteisėtą Vyriausybės sprendimą staigiai pakelti kainas be realios kompensacijos gyventojams, net be sąžiningo paaiškinimo. Juk jos kreipimasis "Brangūs Lietuvos žmonės" apie maisto produktų kainų pakėlimą vidutiniškai 3,2 karto ir aiškinimai, kad pelno siekiančios žmonės "savo nuožiūra gali mokėti dirbantiems didesnį atlyginimą", o vargšams ateityje (!) bus taikoma kompensaciją ir pašalpų sistema, turėjo skambeti kaip pasityčiojimas ("Tiesa", 1991 m. sausio 8 d.). Vyriausybės sprendimas buvo padarytas ne vien sulaužius Aukščiausiosios Tarybos draudimą, bet ir nūmojus ranka į sausio 7-ają atsiųstus Lietuvos pramonininkų asociacijos (pasiraše Algimantas Matulevičius) ir Lietuvos vandinio ūkio ir paslaugų darbuotojų profsajungų federacijos komiteto (pasiraše Dainius Paukštė) protesto reikalavimus: "atšaukti Vyriausybės sprendimą dėl maisto produktų kainų pakėlimo", "grąžinti atgal senas maisto produktų kainas, kol nebus parengtas realus kainų didėjimo kompensavimo mechanizmas".

Ne, Vyriausybė vykdė veiksmų tvarkaraštį, sausio 7-oji ir 8-oji buvo neatidėliotinos. Finansų ministro R. Sikorskio nepriatimo raštas iš ligoninės liko ignoruotas ir visam kabinetui sausio 4-osios posėdyje, be rods, neperskaitytas.

Tomis pačiomis sausio 7–8 dienomis desantininkus transportavusių lėktuvų ekipažai, jau grįžę į Pskovą, kalbėjo: "Fasistai Lietuvoje pakėlė kainas, dešra – 8 rubliai, degtinė – 15 rublių, nežinia, kaip žmonės gyvens, nuvers tą valžią".

Ir vėlgi tomis pačiomis sausio 7–8 dienomis į Vašingtoną atvyko Lietuvos užsienio reikalų ministerijos žemesnio rango pareigūnas Linas Kučinskas, kuris žūtbūt mėgino patekti į Valstybės departamento aukštesnius sluoksnius, kad iškeltų... Lietuvos sieną klausimą!

Klausimas seniai išspręstas Kovo 11-osios Aktu, ir jokių įgaliojimų provokatorius neturėjo. Stasys Lozoraitis ji užblokavo, bet ar kam nors neaišku, kaip tai būtų atrodė sausio 8-osios AT nusiaubimo ir išvaikymo fone, kokį

neutralizujantį vaidmenį suvaidinė? Matykit: Lietuvos nacionalistai ketino savo teritoriniai reikalavimais destabilizuoti visą regioną, tad ir gerai, kad M. Gorbačiovas juos sutvarkė!

Visa, ką čia primenu, yra mano parengtoje dokumentinėje knygoje "Atpirkimas" (2004 m.). Sąmokslas prieš Lietuvą brėžtas plačiai, aišku, ir pačioje Lietuvoje.

Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininkas Vytautas Landsbergis tarp Parlamento gynėjų, Vilnius, 1991 01 13

Sausio tryliktoji

Nepavyko, todėl paleista parengtoji karinio smūgio spyruoklę. Agresija prieš neprilausomą Lietuvą. Nakties mūšiai – beginklių su ginkluotais – filmuoti ir fotograuoti, dokumentiškai aprašyti ir teisikai nagrinėti, artimųjų ašaromis numazgoti. Tik ašaros neaptaskė didžiausią kaltininką – SSRS valstybės ir jėgos struktūrų vadovų; jie manosi išėjė sausi, o žudikai desantininkai tebenešioja už savo "žygdarbių" gautus ordinus. Dabartinė Lietuva kaip ir nedrįsta reikalauti teisingumo, juk užsienis. Bet ar ištirta, kas vyko mūsų pastatų viduje – Vyriausybėje ir AT, – koks švietė Sausio 13-osios politikų elgesio kodeksas?

Pasireiškė daug tvirto valstybiško elgesio, bet buvo ir avantiūrizmo. Priminsiu dar du atvejus.

Premjerui A. Šimėnui sunėima pabėgus, kai nelaike nervai ir formavosi įtarumomanija, Vyriausybė tą naktį budėjo savo rūmuose, pavieniai ministrai turėjo ir konkretus darbo. Paryčiais atsirado buvusi premjerė K. Prunskiene ir pasiūlė, kad Vyriausybė pamotų ranka į netikusj parlamentą ir nekonstituciniu būdu pati "išsirinktu" premjerą (-ę) vietoj dingusio A. Šimėno. Agresoriui, skleidžiančiam tarptautinę miglą, neva Lietuvoje nebesą vienengos valžios, visi kovoja tarpusavy (ir dar yra apskelbęs ištikimas SSRS prezidentui "Nacionalinio gelbėjimo komitetas"), geresnės dovanos nesugal-

votum. Pačioje AT, ko gera, galėjo kilti sumaištis, nereikalingi debatai: ką toje situacijoje su Vyriausybė ir apskelbusia premjere daryti? Tačiau ministrai nesileido į neteisėtą avantiūrą, pavojaus išvengta. Teisingumo ministras P. Kūris tiesiog pasiuntė deputatę K. Prunskiene į Parlamentą, kur esanti jos vieta.

AT nebubo šturmuoja, dirbo toliau. I Jos rūmus kaip

Romualdo Požerskio nuotr.

į tvirtovę iš ryto persikraustė dirbtis ir G. Vagnoriaus vaduojama Vyriausybė, kad priešui nekiltų pagundų dažytis po vieną. Gerokai išdieinojus atsirado ir atleistas iš premjero pareigų A. Šimėnas. Visi matė, kad jo būsena apgailėtina, nervai pakrikę, neadekvatus tikrovės suvokimas. (Po to porą mėnesių gydési, kol vėl galėjo dirbtis, kur pakvietė G. Vagnorius). Tačiau deputatas J. V. Paleckis iškart Sausio 13-osios AT posėdyje, lyg nematyti, kaip atrodo ir šneka A. Šimėnas, pareikalavo, kad G. Vagnorius atsistatydintų. "Tokią dviprasmybę, man atrodo, reiketų kuo greičiau išspręsti", – cituoju deputato žodžius iš stenogramos. Pakrikus A. Šimėnai – atgal į premjerus?

Ši rokiuotė būtų buvusi katastrofiška, viską dezorganizuojanti ir destabilizuojanti, AT jos nė nesvarstė; bet kodel išvis tokie dalykai siūlyta? Kad būtų cirkas ir griuvimas, apsiuokimas? Ar tik sumaiščiai kelti, gaišinti laiką? Ar išsprūdo nuoskauda, kad neivyo, kaip turėjo įvykti?

Taigi teisybės laukia bent keli neatsakyti Sausio 13-osios klausimai, o jų yra kur kas daugiau. Yra ir keli asmenys, kurie galėtų prabili. Manau, turėtų ką pasakyti, ir geriausia, jeigu patys apsispręstų. Niekom neužkirstas atgailos kelias, taip pat ir tiems, kurie brolių žūties naktį vis dar klaidžiojo, gal ir tarnavo svetimiems dievams.

Vytautas LANDSBERGIS, buvęs valstybės vadovas

Dėl Kazio Sajos ir kitų autorų piktų rašinių

čių nurodytiems buvusiems partizanams, grįžusiems dirbtis téviškės žemę.

4. Dėl paramos Lietuvos partizanų rėmimo fondui. Kiek mums žinoma, šis fondas remia ne visus vargstančiuosius, o tik buvusius partizanus – Lietuvos laisvés kovos sajūdžio (LLKS) narius. Paramą Fondas perduoda LLKS prezidiumui ir paveida padalinti sunkiai sergantiesiems ar i vargą patekusiems buvusiems partizanams. Už gautą paramą LLKS prezidiumas atskaito Fondui, o šis – konkretiems aukotojams. Nesuprantama, kodėl K. Saja užsispyrė, kad parama būtų dalijama pagal R. Kauniečio sudarytą sąrašą ir kad ataskaita būtų pateikta jam asmeniškai. Jonas Čeponis, pasirodo, yra "kalinamas" dėl to, kad per ilgai yra renkamas LLKS prezidiuomo pirmininku!

Mes žinome, kad A. Lukša skundų autoriams nepatiko dėl to, kad neleido jiems asmeniniais tikslais naudoti visuomeninio LPKTS turto. P. Jakučionis K. Sajai užkliuvo dėl to, kad nepriatė kaltinimams, mestiems A. Lukšai ir J. Čeponiui.

Kad kaltinimai atrodytų stipresni, minėtų rašinių autorai dar "pridėjo" ir P. Varanauską. Mes nepriminsime, kieno buvo tokie metodai... Juos gerai pažiusta visi buvę politinių kalinių ir tremtiniai. Prisimename, kas mėgo jungti į vieną bylą kelias pasipriešinimo dalyvių organizacijas, kad atrodytų baisiav ir svariau.

Mes manome, kad pradėti skelbti tendencingi, tiesos neatitinkantys straipsniai, nukreipti prieš buvusių tremtiniai, politinių kalinių ir partizanų organizacijas, remiantis opozicijoje esančią Tėvynės sąjungą, yra priešinkiminė šmeižtų kampanijos dalis, ir tikimės, kad autorai tai daro nesąmoningai, bet sąmoningai kitų klaidinami. Jau suniekinta Sausio 13-osios broliai. Dabar atėjo eilė moraliai gnuždyti kitas rezistentų organizacijas. Ir tai daroma "savajų" rankomis, per "savają" spaudą. Daroma labai gudriai!

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjungos valdyba
2005 m. gruodžio 17 d.

Pragiedrulių belaukiant

Dar nenutilus šventiniam šurmuiliui ir vadinamosios koalicijos "politbiuro" narių priesaikoms, primeinančioms šamaniškus užkalbėjimus apie būsimą Vyriausybės stabilumą ir darbingumą, jau pirmosiomis naujuju metų dienomis paaiškėjo, kad apie tai negali būti ir kalbos. "Darbiečiai" – rusų generalgubernatorius, jo garsiakalbiu tapęs Seimo vicepirmininkas V. Muntianas bei V. Uspaskicho statytinis ūkio ministras K. Daukšys – ne juokais surémė ieitis dėl Gamtinių dujų įstatymo pataisų. Jie reikalauja priimti to įstatymo pataisas, kuriomis neva bus aprūpintas Rusijos "Gazprom" tarpininkų gaunamas milžiniškas pelnas. Premjeras aiškina, jog priėmus tokį sprendimą labai supyks visagalvis "Gazprom" ir, kompensuodamas "Dujotekaną" ir kitų tarpininkų praradimus, smarkiai padidins Lietuvai tiekiamų dujų kainą. Naivu būtų manyti, kad V. Uspaskicho prorusiška gvardija rūpinasi valstybės ir žmonių interesais. Jie net neslepija, kad svarbiausias tikslas – dar labiau prisikimšti savo kapšus pinigų. Bet svarbiausia – dar kartą išspirti A. Brazauskui ir jo kompanijai. Nesvarbu, kad premjeras ir taip uoliai nuolaidžiauja rusų oligarchui. Jis net nepriestaravo iškurti naują Informatikos ministeriją, tačiau tam griežtai nepritarė Prezidentas, pareikšdamas, jog dar viena biurokratinė institucija yra visiškai nereikalinga. Pasakyta pernelyg švelniai ir diplomatiškai. Daugelio ekspertų manymu, tai būtų naujas pinigų plėvimo kanalas, kuris tvarkytų didžiulius iš ES struktūrinių fondų ateinančius pinigus, tai yra daugiau kaip milijardą litų. Tokio kąsnio užsimanė vis labiau išsiautėjantis V. Uspaskichas.

Prieš keletą dienų daugelį vėl nustebino premjeras, eilinį kartą pakeitės savo nuomonę. Praėjusį antradienį jis pareiškė, kad tokia ministerija jau nereikalinga. Tai ypač supykė "darbiečius". Jų grupuotės vado pavduotojas ir Seimo vicepirmininkas V. Muntianas sakė, jog šito reikalo taip nepaliksia. Tad apie kokį stabilumą galima kalbėti? V. Muntianas A. Brazausko pasikeitusioje pozicijoje įžiūrėjo kažkokį jo suokalbį su Prezidentu.

Beje, panašiai samprotauja ir paksininkai. Nenuilstantis jų oratorius ir nuoseklus demagogas, pasidžiaugęs, jog šiaisiai metais Lietuvoje triumfuos teisingumas, užsipluolė Prezidentą už tai, kad šis drėso pareikštį nepasitikėjimą Lietuvos teismų ir teisėjų klanu bei jų vadovu – Aukščiausiojo Teismo pirmininku V. Greičiumi. Iš tiesų tą jau seniai reikėjo padaryti, nes teisėjų klanas tapo tarsi valstybė valstybėje, o jo sprendimas išteisinti už Konstitucijos pažeidimus pašalintą R. Pakšą,

neva jis neatskleidė jokios valstybinės paslapties J. Borisovui, grubus akibrokštus.

Taigi nereikia stebėtis, kai socio-loginės apklausos rodo, kad vis daugiau piliečių nepasitiki ne tik teismais, politinėmis partijomis, bet netgi pačia valstybe. Vis daugiau žmonių, matydami tas rietenas, įsitikina, jog valdžioje nebeliko kam vykdyti moralią politiką. Ir dėl to didžiausia kaltė tenka vadinamiesiems socialdemokratams, kurie, priėmę po savo sparnu Kédainių "kniaziaus" iškurtą Darbo partiją, pasak vieno nomenklatūrininkų ideologo, apsiėmė paversti šią grupuotę civilizuota partija. Civilizuoti "darbiečių" nepavyko, o "civilizuotojai" iš premjero partijos patys tapo "darbiečių" įkaitais, tarnais ir pastumdėliais.

Kai kas toje valdžios maišlynėje ižvelgia ir pragiedrulių. Tarp tokų galima paminėti Prezidento iniciatyva surengtą kultūros darbuotojų, istorikų ir politikų pasitarimą tema "Vadovėliai ir pilietinis, tautinis bei patriotinis ugdymas". Pagaliau susimąstyta apie pilietiškumą, patriotiškumą, tautiškumą. Tik ar ne per vėlai? Juk visiškai nenormalu, kai abituriencias nemoka Lietuvos himno! Pagaliau kaip vertinti, kai net pedagogai ir kiti vadinantieji save intelektualais skelbia, kad Maironis ir J. Basanavičius yra atgyvenę ir niekam nebejdromūs.

O vadinamieji kultūros paveldo sergėtojai lieja kruvinas ašaras dėl sovietinių simbolių – penkiakampių žvaigždžių ir pjautuvų su kūjais – išsaugojimo ant restauruoto Kauno Aleksoto tilto. Pasirodo, negana keturių balvonų, saugomų ant Vilniaus Žaliojo tilto. Teisus buvo europarlamentaras prof. V. Landsbergis, siūlydamas peršvesti tokį "paveldo sergėtojų" smegenis ir pasižiūrėti, ar dar ten kas liko po jų kaukolėmis. Vargu ar profesoriaus balsas bus išgirstas.

Prezidento surengtame pasitarime Lietuvos istorijos autoritetu laikomas prof. A. Bumblauskas išmästė, kad dabartiniam jaunimui visiškai neįdomi istoriko A. Šapokos Lietuvos istorija. Bet ko norėti, jeigu pats Lietuvos istorijos instituto direktorius A. Nikžentaitis pareiškė, kad reikia turėti ne tik dešiniosios, bet ir kairiosios orientacijos istorikų parašytų istorijos vadovelių bei knygų. Kas tie "kairiosios orientacijos" istorikai – visiškai aišku ir be A. Nikžentaitio. Tai istorijos klastotojai, sovietinės okupacijos šlovintojai. Nebūtų nieko nuostabaus, jeigu panašiai kalbėtų ir mąstyti dabar valdžioje esantys partinių komitetų sekretoriai ar instruktoriai, komunimo ir KGB aktyvistai. Tačiau kai tokias mintis reiškia istorikų "elitas", nebežinia ką ir galvoti.

Neramiai prasidėjė metai

Vos prasidėjus 2006-iesiems du ivykiai prikaustė viso pasaulio politikų, politikos specialistų ir žiniasklaidos dėmesj: sunki Izraelio premjero Arielio Šarono liga ir šio politikos veterano pasitraukimas iš politinio gyvenimo, bei Maskvos ir Kijevo konfliktas dėl dujų. Abu šie ivykiai, be abejo, gali sukelti visiškai neprognuojamą pasekmį.

"Vanagas"

Tokiais ir panašiais žodžiais ištisus dešimtmečius buvo vadinamas nuo pat ankstyvos jaunystės aktyviai dalyvavęs Izraelio valstybės kūrime įvairių ministerijų vadovas, nuo 2001 metų – šalies premjeras generolas Arielis Šaronas, šalininkų ir gerbėjų meilai vadinamas Ariku. Niekas netikėjo, kad "karingu vanagu" vadintas A. Šaronas imsis radikalai keisti Izraelio politiką, pirmiausia siekiant taikos tarp izraeliečių ir palestiniečių. Vien jo sprendimas pasitraukti iš 38 metus okupuoto Gazos ruožo ir panaikinti buvusių žydų gyvenvietes buvo žygdarbis, nes daugelis Izraelio gyventojų, taip pat ir valdančioji "Likud" partija, nepritariė tokiems veiksmams. Palikęs "Likud", sukūrė savajį visiškai naują partiją "Kadima". Buvo prognozuojama, kad kaip tik ši partija, skelbianti tolesnių taikos planą Artimuosiuose Rytuose, nugalės kovo mėnesį įvyksiančiuose Izraelio Kneseto (parlamento) rinkimuose. Tokią vos iškurtos partijos sėkmę lėmė paties A. Šarono populiarumas ir tai, kad daugelii jau nusibodo pusę amžiaus trukanti konfrontacija su arabų valstybėmis ir palestiniečiais. Nėra abejoniškė, kad A. Šarono pasitraukimas sukelė pokyčių Artimuosiuose Rytuose ir tuo pasinaudos islamiškieji radikalai. Radikalių palestiniečių ekstremistų teroristinės grupuotės "Hizbullah" ir "Hamas", vos sužinojusios apie Izraelio premjero pasiligojimą, neslepė džiūgavimo ir skelbė, kad Alachas nubaudė musulmonų priešą ir citavo Irano prezidento žodžius, jog atėjo metas ištinti Izraelį iš žemėlapio. Manoma, kad islamistai gali dar labiau suaktyvinti teroristų savižudžių išpuolius ne tik Izraelyje, bet ir Irake.

Nežinia, ar naujoji Izraelio valdžia taip pat ryžtingai tēs A. Šarono taikos planą. Tam teikia vilčių, nes iš A. Šarono "Kadima" partiją perėjo kairiosios Darbo partijos veteranas, buvęs Izraelio premjeras Šimonas Peresas. Žinoma, daug kas paaiškės po kovo mėnesį įvyksiančių rinkimų. Tuo labiau kad iš valdžia veržiasi aršus A. Šarono ir jo taikos su palestiniečiais priešininkas Benjaminas Netanjahu. Taigi dėl Artimųjų Rytų kyla vis daugiau klausimų.

Imperinės užmačios

Rusijos prezidento V. Putino graisinimus nuo šiol spausti savo kaimynus ir pasaulį grūmojant ne tik branduoliniu vėzdu, bet ir energetiniai resursais, pirmiausia pajuto Ukraina. Nors po labai sunkių derybų metų pradžioje nutrauktas dujų tiekimas buvo atnaujintas, tačiau Ukraina iškart pajuto to dujų karą pasekmes. Ir ne tiek ekonomines, kiek politines. Nežinia, ar dėl pastarojo meto vidinių rietenų "oranžinės" revoliucijos

laimėtojų stovykloje, ar dėl Maskvos intrigų, Ukrainos Aukščiausioji Rada (parlamentas) netikėtai atstatydiuno Ukrainos vyriausybę, vadovaujamą premjero Jurijaus Jechanurovo, pa-skirto tik praėjus rugpjūtį. Parlamentai, sukurstyti buvusios premjės ir vienos iš "oranžinės" revoliucijos lyderių Julijos Tymošenko, apkaltino vyriausybę, kad ji sausio 4 d. Maskvoje pasirašė Ukrainai žalingą sutartį dėl dujų tiekimo ir kainos. Tas susitarimas, anot J. Tymošenko, buvo Ukrainos nacionalinių interesų išdavystė. Tiesa, nutarimo projektą atstatydiinti vyriausybę iniciavo ne J. Tymošenko, o komunistai ir socialdemokratai, tačiau niekas neabejoja, kad ekspremjės vaidmuo čia buvo svarbiausias.

Įdomu, kad Ukrainos parlamentas atstatydiuno vyriausybę tuo metu, kai prezidentas Viktoras Juščenka buvo išvykęs į dar vienai kadencijai perrinkto Kazachstano prezidento N. Nazarbajevo inauguracijos iškilmes. Nėra abejonės, kad prezidentui V. Juščenkai, kaip ir jo pasirinktai krypčiai suartėti su Vakarais siekiant Ukrainos narystės Europos Sajungoje ir NATO, smogtas labai stiprus smūgis. Kalbėdamas Kazachstano sostinėje Astanoje, V. Juščenka vyriausybės atstatydinimą vertino kaip antikonstitucinį aktą ir neatmetė galimybės kreiptis į Konstitucinį teismą. Aišku, Aukščiausioji Rada pa-skubėjo pasinaudoti savo galiomis skirti ir paleisti vyriausybę, nes tokia teisė ligis tiktai po kovo 26 d. įvyksiančių parlamento rinkimų. Todėl, kaip manoma, prezidentas V. Juščenka, grįžęs iš Kazachstano, gali net paleisti parlamentą.

Sunku pasakyti, ar J. Jecharuovo vyriausybei kaltinimai dėl nacionalinių interesų išdavystės turi rimtą pagrindą. Mat sausio 4 d. Maskvoje pasirašant Rusijos ir Ukrainos sutartį dėl dujų tiekimo ir kainų be "Gazprom" dalyvavo ir mažai kam žinomas, Šveicarijoje įregistruotos kompanijos "Rosukrenergo" vienas iš vadovų Semionas Mogilevičius. Jo jau seniai ieško Jungtinė Amerikos Valstijų federalinis tyrimų biuras. Šis asmuo už kriminalinius nusikaltimus net du kartus buvo teistas Rusijoje, vėliau emigravo į Izraelį, o dabar gyvena Vengrijoje. JAV FTB skelbia, kad per S. Mogilevičiaus sąskaitą viename JAV banke išplauta milžiniška suma – 10 milijardų dolerių.

Taigi Kijevė vėl viešpatauja didžiulė politinė sumaištis. Kuo ji baigsis, niekas prognozuoti nesiima. Vie-na aišku, politinėje arenaje įnirtingai grumiasi ne tik politinės, be ir įtakos verslo grupuotės, taip pat prorusiškos ir nacionalinės jėgos. O tai, kad ta sumaištimi pasinaudos Maskva, siekdama atkurti savo įtaką Ukrainoje, neabejojama.

Parengė Jonas BALNIKAS

Sausio 13-oji – mūsų skausmo, pergalės, vilties ir amžinosisios atminties diena

Jau penkiolika metų skriaus mus nuo 1991 m. sausio 13-osios nakties, kuri per amžius švytės išdidžiai nugalėtojo žvilgsniais, priimindama pasauliui brutalios sovietų imperijos menkytę ir nenugalimą lietuvių ryžtą, nąją, tautos tvirbybę. Atminty amžinai išliks tą lemtingą naktį žuvusiųjų šauksmai, suluošintųjų aiamanos...

To kruvino sekmadienio išvakarėse, pagalbos šauksmo aidui nuvilkinius per visą šalį, prie TV bokšto, RTV komiteto, Parlamento ir kitų objektų suvažiavo, suskubo gausios minios žmonių. Jų rankose plevėsuojančios vėliavos, plakatai bylojo, kad Vilniuje – visa LIETUVA.

Sausio 11-ają (penktadienį), kai virš Vilniaus kaupėsi tamsūs debesys ir po miestą nardė grėsmingai riaumojančiu tankų kolonos, o eteryje aidėjo kvietimai ginti Spaudos rūmus, mano žmona Danutė apie 12 val. atskubėjo prie jų. Išgirdo pabūklo trenksmą, automatų tratenimą, biro čežėdami pastato stiklai. Kareivai automati buožėmis stumdė rūmų jėjimą užstojuis žmones ir atėjo prie durų. Tuo metu ant jėjimo stogo stovėjės jaunas rūmų gynėjas ant besiveržiančių grobuonių paleido vandens srovę. Pastarieji atsakė koviniai šūviais ir jau nuolis nukrito už stogo atbrailos, o automati kulkos toliau kapojo pastato fasadą. Žmonių būrys skandavo patriotinius šūkius.

Tos pačios dienos vakarą, abu su žmona atskubėjė prie Parlamento stebėjomės, kad po pirmų patrankos šūvių ir Spaudos rūmų užgrobimo čia susibūrė tiek daug žmonių. Parlamento rūmai buvo apjuosti barikadomis, mašinomis, statybine technika. Aikštėje liūliavo tikra daininę žmonių jūra. Kiti prie degančių laužų šildydami rankas stoviniavo ar prie rūkstančių lauko virtuvių gurkšnojo garuojančią arbata, grojo kaimo kapelos, sukosi šokių rateliai. Žvarbaus vėjo nurausvintuose žmonių veiduose nesimatė baimės net ir tada, kai per garsiakalbius buvo skelbiami pavojus pranešimai: 23 val. okupantai užgrobė Vilniaus geležinkelio mazgą, sustojo tra-

kinių eismas... Po kiekvienos informacijos vieningai skandavome: "Lietuva, Lietuva bus laisva!" Kiek sunerime, kai pranešė apie artėjančią prie Parlamento okupantų karinės technikos koloną ir buvo prašoma, kad žmonės, pirmiausia moterys ir vaikai, eitų namo. Tačiau susirinkę Nepriklausomybės gynėjai elgėsi atvirščiai – veržėsi arčiau Parlamento, savo kūnais barikaduodami rūmų jėjimus ir įžiavimus. Iš garsiakalbių į eterį pasauliui sklido pagalbos šauksmai... Tačiau šarvuociai ir tankų kolonus tik demonstratyviai pravažiavo pro šalį. Apie 4 val. nakties išgirdome pranešimą, kad puolama Policijos akademija. Visi pradėjome giedoti šventas giesmes, šaukėmės Aukščiausiojo pagalbos. Kunigas laimino mus tarsi į mūši einančius karius...

Išaušus sausio 12-osios rytui, miestas kiek aprimo. Girdėjosi degančių laužų spragsėjimas, ramiai plazdėjo Trispalvės. Išeinantiuosius keitė nauji žmonių būriai. Nusiraminę su žmona gržome namo (tuo metu gyvenome Vilniuje). Kiek pailšėj, jau vidudienį atvykome prie TV bokšto. Ten nuo kailo aidėjo populiarios lietuvių liaudies dainos. Bokšto papédėje buvo ypač daug grojančio, šokančio ir dainuojančio jaunimo. Visų veiduose spindejė linksma, taiki nuotaika, pavojus tarytum negrėsė. Tik pats TV bokštas buvo niūrus, tarytum lietaus nuraudotas. Tokioje aplinkoje prabuvę iki vėlumos gržome namo. Vos spėjome užkasti, kai išgirdė AT pirmininko prof. Vytauto Landsbergio kvietimą ginti Nepriklausomybę vėl išskubėjome prie TV bokšto. Kelyje girdėjome jau paskutinius Lietuvos radijo diktorių B. Lukošiūtės ir A. Saduko pranešimus: "Mes dar gyvi... Mes kalbame iš Lietuvos radijo studijos. Giridime šūvius... Atėjo išbandymų metas... Atakuojama, atakuojama... Trenksmas, šūviai..." Mes su žmona spėjome prisijungti prie žmonių grupės, bandžiusios stabdyti iš TV bokštą viaduku važiavusius tankus. Šie pakaitomis pradėjo šaudyti virš mūsų galvų. Visi gūžėmės nuo šūvių skanduodami: "Fašistai,

gėda, LIE-TU-VA". Nuo tankų pusės sušypštė paleistas duju dūmų kamuolys. Per akių nėštumas ir dūmų bangą nieko nematėme, girdėjome tik kulkosvaidžių tratėjimą ir vis garsėjančius žodžius: "Lietuva, Lietuva bus laisva!"

Apie antrą valandą atvykome į Konarskio gatvę, prie RTV komiteto. Matėme išvaromus į gatvę radijo ir televizijos darbuotojus. Gatvėje zvimbė trasuojančios kulkos, švytavo kariniai projektoriai. Ginkluoti, išspriegusios mis akimis kariai automatu buožėmis stumdė artėjančius prie RTV komiteto žmones. Kai mes, grupė vyru (vienas užsienietis ėjo su paslėpta vaizdo kamera), priartėjom prie tankų, kariai metė į mus sprogstamajį užtaisą, sugriaudėjo tankų šūviai. Byrėjo gyvenamujų namų stiklai. Žmonės langus dangstė paklodėmis. Aš nuo smūgio bangos parkritau ant žemės. Atsipeikėjės pamačiau šalia stovintį vyra su kruvina ranka. Jis man kažką sakė, bet aš nieko negirdėjau. Supratau, kad esu apkurtęs, be to, dujos graužė gerklę, pykino, svaigo galva, ašarojo akys. Švintant žmonės skirstėsi. Mes su žmona, suradę vienas kitą, dar nuėjome prie Parlamento. Čia tvyrojo rimtis. Sužinojome, kad prie TV bokšto žuvo Laisvės gynėjų. Minia žmonių meldėsi. Pro šalį pravažiuojantis apsišaukelių šarvuotis per garsiakalbius skelbė, kad valdžia perėmė "nacionalinio gelbėjimo komitetą". Jau buvo ankstyvas Sausio 13-osios rytas, kai mes netvirtom, bet savom kaijam gržome į namus. Saviajauta po traumos buvo ne kokia, bet džiaugėmės, kad tą kruviną naktį buvome toje nesuskaičiuojamoje beginklėje minioje, kovojujimoje su brutaliu, gausiai ginkluotu agresoriumi.

Šiandien nulenksime galvos žuvusiems už mūsų Laisvę ir Nepriklausomybę, prisiminsime ir pagerbsime vius tų dienų bebaimius vėlius, didžiuosimės Lietuvos laisvės gynėjų pergale taip, kaip didžiuojamės Lietuvos laisvės kovų karių savanorių žygdarbiais.

**LLKS karys savanoris,
dim. Itn. Algirdas PEČIUKONIS**

Tauta rinkosi Laisvę

Spausdiname Sausio 13-osios įvykių liudininko mintis apie patirtus išgyvenimus ir Sausio 13-osios prasmę.

– Sausio 13-oji – mums likimo skirta dovana", – sako kaunietis verslininkas, Aleksandras bendruomenės centro pirmininkas, šiai metais apdovanotas "Gerumo plyta", Zenonas ŠALNA.

– Ką prisimenate iš tos gudžios nakties ir ką veikėte Kaunui rengiantis atremti galimas omonininkų atakas?

– Tuomet buvau Kauno miesto tarybos narys. Įtampa jau tvyrojo keletą dienų. Kauno miesto taryba – jos pirminkas G. Pukas, miesto meras V. Adamonis – buvo sudarę štabą ir numatę veiklos gaires, jei Lietuvoje politinė padėtis paastrėtų. Pabandėme nustatyti tam tikrus "diplomatinius ryšius" su kariais – Kauno aviacijos karinio pulko vadais. Iš jų pusės nepastebėjome nei kažkokio specialaus nusistatymo, nei agresijos. Lengviau atsidusome.

– Ką veikėte Sausio 13-osios nakti?

– Kai per Vilniaus televiziją pradėjo rodyti grubius omonininkų veiksmus prie Spaudos rūmų, su kaimynu pirmieji atvykome į Kauno radijo ir televizijos redakciją. Buvo 23.30 val. Žmonių čia beveik nebuvę. Netrukus iš kažkur atsirado motociklininkas su mergina ir du milicininkai. Vienas jų turėjo megafoną. Aš paprašiau vaikiną, kad jis leistų pasinaudoti motociklu, iš milicininko pasiskolinau megafoną. Ir leidausi "žadinti" kauniečių. Kviečiau keltis ir eiti prie Radijo ir televizijos pastato, kitų strategiškai svarbių objektų...

– Ar greitai sureagavo kauniečiai?

– Per pusvalandį prie RTV pastato jų jau buvo keli šimtai. Prisimenu šaunu taksi vairuotoją Remigijų

Vaitiekūną, kuris važinėjo miesto centro gatvėmis ir per racią kvietė žmones eiti į gatves... Prie jėjimo į RTV pastatą, "Merkurijaus" prekybos centro kiemeliuose žmonės statė barikadas. Netrukus į RTV pastatą atvyko miesto tarybos nariai, žurnalistai, rinkosi kauniečiai. Prisimenu, jéjo moteris

Zenonas ŠALNA

ir parklupusi ant kelių pradėjo garsiai melstis, ranka ore "brėžė" Trijų karalių vardų pirmąsias raides. Šis jos poelgis suteikė žmonėms ramybęs.

– Kada įtampa atslugo?

– Kai profesorė Liucija Baškauskaitė per Kauno televiziją kreipėsi į pasaulį. Tada palengvėjo, mes supratome: pasaulis sužinojo apie mus. Mes – ne vieni. O Maskva labai nemégsta viešumo. Vylėmės, kad sužvérėjė omonininkai atlėgs.

– Kaip Sausio įvykius vertinate šiandien?

– Tiems, kurie gimė 1991-aisiais ir vėliau – tai tik istorijos vadoveliuose aprašyti įvykiai, o vyresniosios ir viduriniosios kartos žmonės tai priėmė kaip likimo dovaną. Mums buvo labai prasminga išgyventi imperijos griūti, o kovos už laisvę aukos kaina – nepamatuojama ir ją būtina priimti kaip Dievo dovaną.

– Dėkoju už pokalbi.
Kalbino Aušra ŠUOPYTĖ

Sukaktys

Pro jūros vartus

Prieš aštuoniasdešimt trejus metus, sausio 15-ąją, Klaipėdos krašto sukilime dalyvavo daug pasišventusių žmonių, kurių vardai ir pavardės seniai pamirštose ar nebuvu paskelbtos. Jie, negailėdami jėgų, rizikuodami gyvybe, prisidėjo prie Nepriklausomybės apgynimo iš įtvirtinimo, krašto gerovės kūrimo, Klaipėdos krašto prijungimo prie tautos kamieno. Jų kapai nežinomi ar sunaikinti. Nepaviešinamos archyvų bylos, jų nuveikti darbai, nepropagojami jų pasiekimai.

Vienas iš jų – 83-iojo sukilėlių būrio vadasis Antanas Ereminas. Karo meno išmoko būdamas savanoriu, gynė dar nesustiprėjusią valstybę nuo išorės priešų, paaukojo bemieges naktis ir brangiausią savo turtą – gyvybę. Buvo įvertintas keturiolika tarpukario Lietuvos vyriausybinių apdovanojimų, tarp jų – Vyčio Kryžiaus ordinu.

Spausdiname Stasio EREMINO apybraižą

Dvidešimto amžiaus pradžioje Antanas, jaunas, stuomeningas, pilnas energijos dvidešimt šešerių metų jaunuolis iš Žemaitijos, buvo išsavinės karo vadybos pagrindus, gerai išmanė karo techniką, ginkluotę ir svarbiausia – ne kartą dalyvavo kautynėse ginant jaunos bezikuriančios respublikos laisvę nuo išorės priešų. Jaunystėje buvo išvaikštinėjęs Nemuno deltos apylinkes, susipažinės su knygnešių istorija, pirmosiomis lietuviškomis knygomis, Kristijono Doneilio, Viktoro Hugo kūryba. Kilęs iš vargingos, didelės žemdirbių šeimos. Nuo septynerių metų kas rytą lesino vištą, žąsis, vėliau ganė avis, prižiūrėjo ožkas. Nebuvo kada tinginiauti. Baigė kaimo mokyklą: pramoko skaityti, rašyti, skaičiuoti.

1923 metų sukilimo išvakarėse Antanas buvo paskirtas 83-iojo šaulių būrio sukilėlių vadu, kuriame susibūrė per 40 jaunuolių iš įvairių Žemaitijos vietovių. Jaunuoliai savanoriai gerai suprato, kad būtent dabar ir būtent jie turi išvaduoti uostamiestį. Jei ne-pajėgs pasinaudoti palankiai susiklosčiusia tarptautine situacija, kitos progos gali tekti laukti šimtmečius... Įvairios mintys sukosi jaunuolių galvose. Jie svarstė kovos situacijas, prašė vadovybės, kad leistų naktį prisėlini prie prancūzų komendantūros ir šturmu užimti pagrindinį pastatą bei pareikalauti jų išsi-nešinti. Bet kariška disciplina trampė sukilėlių būrių. Puolimo ir mūšio atakas planavo ir sprendė Klaipėdos krašto sukilimo vadovybę.

Jie kiekvienam sukilimo būriui numatė veiklos eigą, ne-pasisekimo atveju – pasekmes. Pralaimėti nebuvovo galima. Reikėjo pasiekti pergalę. Sukilimas turėjo vykti kartu

su visomis sukilėlių pajėgomis: vandiniais sukilėliais, šauilių būriais ir veikiančios Lietuvos kariuomenės daliniu, persirengusiu civiliais drabužiais, būriais. Tai buvo nemaža jėga ir susiklausymas tarp būrių buvo būtinus.

“Kova dėl valstybės Nepriklausomybės mus užgrūdino, – kadaise porino Antanas. – Kiekvienas jaunas žmogus stengési iprasiminti kryptingą veiklą, įvykdyti nors dalį tos svajonės, kurią puoselėjo ankstesnioji karta. Visais amžiais mūsų protėviai kovési dėl priėjimo prie jūros.”

Sukilimo išvakarėse Antanas dar neturėjo šeimos. Kaip ir daugelis, svajojo apie jūrą, tolimes keliones, norėjo pamatyti kitus kraštus, suprasti žvaigždžių judėjimo dėsnius. Daugelį kartų pro kariškus žiūronus žvelgė į banguojančias jūros platumas. Kiekviena proga stengési patekti į laivą ir praplaukti pro Klaipėdos uosto vartus, pažvelgti į miestą iš jūros pusės. Ir kiekvieną kartą suspausdavo jau no vyrų krūtinę, kad tai – sveitimos valstybės okupuotas kraštas. Ne sykį išsiiebdavo svajonės kibirkštélė, noras pamatyti pajūrio žemės lopinėlį, prijungtą prie tautos kamieno. “Žmogus be šaknų, be dvasinio ryšio su praeitim, be meilės gimtajam kraštui, tévų ir prosenelių téviškei, tradicijoms, yra menkavertis, kaip klajoklis karštoje smėlėtoje stepėje – be vidinės dvasinės šilumos. Toks žmogus – be aiškių ateities, tartum véjo genama šmékla,” – sakyda vo Antanas.

Neišsispildė Antano svajos, jis netapo jūrininku, keiliautoju, kosmoso tyrinėtoju. Tačiau buvo sumanus ir darbštus žemdirbys, vėliau tapo pavyzdingu ūkininku. “Kiekvienas pagal sugebėjimą

mą ir istorines aplinkybes paliekame nors menkā pėdsaką krašto istorijoje, – kadaise šnekėjo Antanas. – Antraip gyvenimas – nepilnavertis, beprasmis. Tie metai – gyvybiškai reikšmingi valstybės krašto istorijoje. Mūsų tauta visada siekė sujungti istorines lietuviai žemes į vieną valstybę.”

Tuo sudėtingu laikotarpiu, dar prieš sukilimo pradžią, šaltomis žiemos naktimis 83-iojo sukilėlių būrio nariai daugelį dienų ir naktų pavieniui ir mažomis grupelėmis mindė sušalusiaj Mažosios Lietuvos žemę, slapta rinkdamis žinias apie okupanto pajegas, jų išsidėstymą, turimą ginkluotę, gyventojų nuotaikas. To reikėjo tolesnei įvykių eigai: 83-iajam sukilėlių būriui teko užimti miesto Sendvario prieigas. Šūvių aidai girdėjos iš visų pusų, tvyrojo kartūs parako dūmai. Kulkos kapojo medžių kamienus, šakas, medines namų tvoras, naikindamas viską, kas gyva. Mirtis sėlino prie kiekvieno sukilėlio, nespėjusio palenksti galvos ar pasislėpti už užtvarą. Jaunų vyrų, trykštančių jėga ir drasa, būrys, užimdamas vis naujas pozicijas, gerokai pasistumėjo į priekį. Priešo pajėgos pamažu traukėsi į miesto centrą.

Visų sukilimo dalyvių didvyriškas pasiaukojimas bei stiprus ryžtas išvaryti nekviečiuosius nulémė sėkmę. Dėl teisingos sukilimo vadovų pozicijos ir sukilimo organizatorių ryžto buvo pasiekta pergalė. Baigėsi prancūzų diktatas ir vietinių valdininkų intrigos. Tačiau tarptautinė padėtis buvo sudėtinga, įtempta ir 83-iajam sukilėlių būriui dar daugelį mėnesių teko saugoti Klaipėdos miesto prieigas, svarbius kelio postus. Trumpam poilsiu savanorių būrys grįždavo į uostamiesčio kareivines. Jos buvo šaltos, nekūrenamos, ne-apšviestos. Pailsėjė vėl keliamo brisdami giliu sniegų, sunkiai pravažiuojamais keliais. Sukilėlių būrys su kitais kariuomenės daliniais sau-gojosi miestą tol, kol valstybės diplomatijos pastangomis susiklostė palanki tarptautinė padėtis. Po ilgų šimtmečių, kovų ir žudynių, maro ir bado, lietuviai atgavo tai, apie ką tévai, seneliai ir proseneliai tik svajojo. Lietuva, kaip savarankiška valstybė, išėjo į platų pasauly pro savo gimtuosius jūros vartus.

Lauke, Balbier šigės pakaštys, šalia Jurgio – “lenko” namų, nuaidėjo šeši, rodos, iš pistoleto paleisti pavieniai šūviai.

Sveikiname buvusią tremtinę

Juozapatą MARMIENĘ, gyvenančią Vilkijoje, sausio 10 d. sulaukusią 90 metų jubilejaus.

Linkime geros sveikatos, stiprybės, džiugios nuotaikos, ilgiausią metų.

LPKTS Vilkijos skyrius

Gerbiama Bronislava PULEIKYTE,

Tie metai – paženklinti rūščiu Sibiru, laimingu sugrįžimu, gražais darbais, šviesiom min tim, Tėvynės laisvės džiaugsmu.

Nuoširdžiai sveikiname jubilejaus proga linkėdami kuo geriausios sveikatos, šypsenos veide, daug prasmingų ir saulėtų dienų. Laimė ir sėkmė telydi visur ir visada.

LPKTS Akmenės sk. taryba

Kalta... kepurė

Mūsų kaimynas Būdininkų kaime buvo vardu Jurgis. Tačiau kaimiečiai jį pravar džiavo “kuprium”, “lenku”. Mat buvo negeras žmogus. Labai skriaudė savo žmoną, senutę uošvę. Neliko ramūs ir gyvuliai. Aplinkiniai girdėdavo, kaip jis, lazda pažabojęs, tvodavo savo arklį.

Labiausiai Jurgi piktindavo pravardę “lenkas”. Mat jis buvo lietuvis, dzūkas, atkeiliavęs iš Punsko krašto ir apsigyvenęs į Vakarus pasitraukusio kalvio namuose.

Kartą žiūrim – Jurgis žen gia per mūsų kiemą su ilgu šautuvu ant pečių. Kadangi buvo mažukas, kuprotas, tas rusiškas karabinas vos žemės nesiekė. Supratom, kad “lenkas” – jau stribas... Tai buvo suvarymo į kolchozus laikai.

Vieną ankstyvo rudens vakarą pas mus viešėjo du vyriokai: Alfonsas ir Pranciškus. Alfonsas ką tik buvo pasisiūdinės odinę juodo chromo kepurę. O kaip tu ją nukel si atėjės pas žmogų, kai ji tokia puošni, nepaprasta, o dar mer ginos – mano seserys – mato? Sėdėjo jis prie lango, žibali nės šviesoje, toks “baravykas”, aiškiai matomas.

Lauke, Balbier šigės pakaštys, šalia Jurgio – “lenko” namų, nuaidėjo šeši, rodos, iš pistoleto paleisti pavieniai šūviai.

Klebonijoje įsikūrė stri

bai, išgirdę šūvius, matyt, pagalvojo, kad Jurgi, tuo metu parėjusį namo, partizanai Anapilin pasiuntė. Pasigriebę ginklus, per mūsų kiemą bėgo ginti arba nors atkerštyti. Ir štai pamatė pro langą tą bai sujį “banditą”, su odine kepure ramiausiai besėdintį. Tik staiga pasigirdo už lango įsakymas: “Hrankas į vihšų!” Alfonsas pasuko galvą į langą pusę ir išvydo prie pat stiklo atkištą pistoleto vamzdį. Ramiai pakėlė aukštyn vieną ranką. Stribui dar kartą paraginus, pakėlė ir kitą. Staiga pro duris įsmukės stribelis pačiupo nuo galvos tą “baisią” kepurę, trenkė į žemę ir išbėgo laukan.

O Jurgi – “lenką” rado namie. Šis, išsiilgęs savo Julės, turbūt nė neišgirdo tų baidančių šūvių. Aš vis pagalvodau, kad kažkuris iš sodžiaus vyrų norėjo “kuprių” pagasdinti.

O kas būtų įvykę, jeigu tas kepurėtasis tuo momentu būtų pašokęs? Paleistos kulkos galėjo jo ir nekliaudyti, bet kambarį mūsų buvo ir daugiau...

Alfonsas, išbalės kaip drobė, vis pasakojo apie pri artejusią mirtį, o man tuomet buvo nepatogu paklausti, ar jis suprato, jog, atėjus pas žmogų trobon, reikia kepurę nukelti.

Juozas KUČINSKAS

Paminklas Laisvės kovotojams

Paminklo žuvusiems partizanams atidengimas Radviliškio r., Raubų vienkiemyje

laisve ir iki paskutinio atodūsio liko jai ištikimas.

Atminimo ženklas žuvusiems partizanams pastatytas

LGGRT centro rūpesčiu ir lėšomis. Atidengimo iškilmėse dalyvavo LLKS prezidiumo pirmininkas dim. kpt. Jonas

Čeponis, LLKS Prisikėlimo apyg. vadas Juozas Mocius, buvusių partizanų vokalinis ansamblis "Vidurnakty" ne-

žuvę", būrio vado Prano Palucko-Kadagio duktė Sigita Janušauskienė, žuvusių artimieji, LPKTS Pakruojo, Radviliškio, Šiaulių ir Kuršėnų filialų atstovai, gausus būrys Radviliškio r. Aukštelkų padalinio šaulių. Paminklą pašventino Pakruojo r. Rozalimo parapijos klebonas A. Kisielius. Atidengimo iškilmėse žuvusių atminimas pagerbtas karių saliutais.

Žuvusių artimieji nuoširdžiai dėkoja LGGRT centro ir Rezistencijos tyrimo ir atminimo įamžinimo fondo darbuotojams, Viktorijai Molienei už nuoširdų rūpestį statant šį atminimo ženklą, taip pat už pagalbą Radviliškio urėdijos ir Aukštelkų girininkijos darbuotojams.

P.ŠKIKŪNAS,
Radviliškio r. šaulių
kuopos Aukštelkų
padalinio vadas

Partizanai mėgo dažnai apsistoti ir Ažumakio miško pakraštyje esančio Makių ezero saloje. Ji buvo arti krančio, apaugusi medžiais, o vasarą galima buvo iki jos nubristi. 1945 m. birželio 29 d. Makių ezero saloje priešas užklupo kelis partizanus. Jiems traukiantis dvem valtimis į krantą, įvyko susisaudymas. Vienoje valtyje plaukė keturi, o kitoje – trys partizanai. Buvo sužeistas Albinas Kiušinis iš Balninkų valsč. Paberžės kaimo, žuvo Anicetas Katinas iš Antamakių kaimo ir 1923 m. Runionių kaime gimęs Serapinas Telksnys, o 1916 m. gimęs Antanas Baliūnas liko gyvas ir išplukdė valtį į krantą. 1946 m. lapkričio 19 d. Makių ezero salos bunkeryje žuvo Daubariškių kaime gimęs būrio vadas Jurgis Meilūnas-Kelmas, Vlado, Simonas Narušis-Daukantas iš Zapaskų kaimo ir 1911 m. gimęs Juozas Kastanauskas-Šaknis, Juozo. Tuo metu J. Meilūno-Kelmo būryje buvo trys skyriai, bet iš jų Makių ezero bunkeryje buvo tik trys partizanai.

1946 m. gegužės 13 d. į Daubariškių–Marguolių kaimo apylinkes pasiusta kareivų žvalgybinė grupė prie Malės ezero (taip dokumente) aptiko penkis partizanus.

Įnirtingose kautynėse žuvo visi penki Daubariškių kaimo partizanai: Jonas Aukštuolis, Vlado, g. 1926 m., Klemensas Aukštuolis, Vlado, g. 1911 m., Antanas Grigas, Jono, g. 1924 m., Vaclovas Grigas, Ignas, g. 1920 m., Jonas Stancelis, g. 1926 m.

Dabar jų žūties vietoje pastatytas kryžius.

(Bus daugiau)

Buvusiam Margių vienkiemje, Radvilonių miško pakraštyje, Radviliškio rajone, 2005 m. rugpjūčio 20 d. buvo atidengtas paminklas žuvusiems partizanams. Šiame miške 1945 m. spalio 23 d. ginkluotų NKVD būrių apsuptyi narsiai kovėsi aštuaniai partizanai. Gyviems iš apsuptyies ištakėti pavyko tik trims. Negailestinga priešo kulką pakirto LLKS Prisikėlimo apygardos Žaliosios rinktinės partizanus: Petrą Micką-Zubrį, Valerijoną Umbrą-Kleboną, brolius Aleksą Gabenį-Puodelį ir Algirdą Gabenį-Puodą bei būrio vadą Praną Palucką-Kadagi. Kaip pasakojo iš apsuptyies ištakėti partizanė, dabar jau a.a. Julija Pukytė-Siršė, jos vyras, partizanas P. Paluckas-Kadagys, pamatės, kad išsi-gelbėti nepavyks, išakė visiems trauktis, o pats pasilikio bendražygį pridengti. Jis tvirtai tikėjo mūsų Tėvynės

Tėsinys.
Pradžia Nr. 1 (686)

Pirmausia buvo užpultas prie Ažušilio įrengtas bunkeris. Užsiliepsnojus mūšiui, pusk. A. Saugūnas-Žaibas su savo vyrais išskubėjo padėti draugams, o bunkerį paliko saugoti E. Valiūno-Ąžuolaičio vyrams. Pradžioje partizanai puolančiam priešui sudavė triuškinantį smūgį, bet netrukus, įsitikinę, kad bunkerio be aukų apginti neįstengs, atsišaudydami pasitraukė. Kautynėse prie Ažušilio bunkerio žuvo šeši laisvės kovotojai: Bagdonas ir Grybauskas iš Videniškių, Vladislovas Mikelevičius, Felikso, g. 1910 m., iš Šilinkos kaimo ir kiti. Priešas nuostoliai buvo dideli.

Po to per Pumpučių slėnį buvo užpultas ties Juodikės kaimu esantis bunkeris. Tačiau partizanai, sudavę priešui skaudų smūgį, puolimą atrémė. Priešas, patyręs daug nuostolių, pergrupavo savo jėgas ir puolė bunkerį mišku. Tada partizanai nutarė pasitraukti. Kai Žaibas su savo vyrais grįžo, jų bunkeris jau buvo užimtas. Palikę bunkerius, partizanai susitelkė ties Petronopolio dvaru. Cia priešas vėl juos puolė. Priešui pavyko sunaikinti bunkerius ir išstumti partizanus iš miško, bet jų sunaikinti nesugebėjo, o patys patyrė didelius technikos ir gyvosios jėgos nuostolius.

Vakare partizanai pasiskirstė grupėmis ir skirtingomis kryptimis pasitraukė į Žardinių mišką. Viena partizanų grupė pasitraukė per užšalusį Makių ezerą. Kitą grupę ties Žardinių mišku apšaudė priešo lektuvas ir nu-

Ažumakio miško ir jo apylinkės Laisvės kovotojai

kovė tris partizanus. Vienas iš jų buvo Švilainis iš Petronopolio dvaro, kitų dviejų pavidės nežinomas. Žardinių miške partizanai neužsiliko. Tą patį vakarą jie pasiskirstė grupėmis ir iškeliaavo. Viena iš šių grupių – A. Bagdonas-Arelis dalinys, vos spėjus įmigtį kaimo gyventojams, patraukė ilga, arkliais kinkytą guruguole per Armoniškių kaimą Kurklių kryptimi. Buvo gruodas ir labai bildejo vėžimų ratai. Pažadinti iš miego kaimo gyventojai, tarp jų ir šių eilučių autorius, stebėjo pro apšalusią langą stikluose pirštais pratinatas properšas ilgą partizanų guruguolės vilkstine ir džiaugėsi matydam ižvalius Tėvynės gynėjus.

Archyvinėse bylose apie Ažumakio miško kautynes rašoma gana šykščiai. Ten pasakyt, kad 1944 m. gruodžio 28–29 d. Molėtų valsč. Ažumakio miške NKVD viodus kariuomenės šaulių pulko pirmasis batalionas įvykdė karinę čekistinę operaciją. Jos metu buvo sunaikinti keturi partizanų bunkerai ir žuvo 22 J. Šibailos vadovaujamą būrio partizanai. Tačiau dokumente nurodytos tik trijų žuvusių partizanų pavardės: grupės vado Kazio Smigeliuko – D. i. m. e. d. z. i. o., g. 1914 m. Balninkų valsč. Paberžės k., Prano Bačiulio ir Alfonso Bačiulio iš Molėtų valsč. Dabužių kaimo. Kitame dokumente rašoma, kad

be minėtų keturių bunkerų, kuriuose, enkavėdistų duomenimis, tilpo po 35–40 partizanų, sunaikintos dar trys žemėnės, kuriose tilpo po 5–7 naujai priimtus partizanus. Šiose žeminėse apgyvendinti partizanai buvo apmokomi karo meno. Dokumente rašoma, kad viename iš keturių minėtų bunkerų, nutolusiam nuo kitų apie kilometrą, buvo rinktinės vado J. Šibailos štabas.

Kai sovietų kapitono Erkino vadovaujami kareiviai ir stribai ryte, apie 8 val. 30 min., pamiškėje pradėjo šaudyti, iš partizanų štabo buvo paleista balta raketa, reiškianti, kad partizanai turi užimti kovos pozicijas. Po kelių minučių buvo paleista raudona raketa, reiškianti puolimo pradžią. Po neilgai trukusio susisaudymo partizanai pasitraukė. Dokumente rašoma, kad Ažumakio miške buvo iki 150 partizanų, be to, švenčių dienomis daug partizanų buvo išleisti į namus aplankytis tėvų. Dokumente taip pat pateikiama, kad be minėtų 22 žuvusių buvo suimiti trys partizanai bei keturi partizanų rėmėjai ir sudeginti dveji partizanų namai. Kautynių vietoje rasta ir paimta: trys vokiški ir du rusiški automatai, aštuoni šautuvai, aštuoni revolveriai bei pistoletai, du raketiniai pistoletai, aštuonios granatos, tūkstantis šovinių, daug atsarginių įvairių ginklų dalių,

įvairių dokumentų bei knygų, spausdinimo mašinėlė lietuviškomis raidėmis, radio aparatas, 150 kg naminės duonos, 175 kg kiaulienos, 4 cent grūdų bei kruopų, 10 kg sviesto, 70 kg miltų, 50 kg bulvių, daug smulkų daiktų.

Enkavėdistų duomenimis, žuvusių okupantų ir kolaborantų nėra, trys sužeisti. Perskaičius dokumentą, kuriame plačiai aprašytas Ažumakio miško puolimas, nesuprantama, kaip galėjo žuti 22 partizanai, jeigu paimta tik 12 šaunamų ginklų, neįskaitant pistoletų. Susidaro išpūdis, kad partizanų nuostoliai padidinti, o savi – nutylėti.

Ažumakio miško kautynėse dalyvavusių partizanų pasakojimai šiek tiek skiriasi nuo enkavėdistų pateiktų duomenų. Skaitytojas, palyginęs abiejų pusų duomenis, galės susidaryti apytikrių vaizdą apie Ažumakio miško kautynes.

Partizanai ir jų ryšininkai mena visą dieną – nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro su pertraukomis trukusias Ažumakio miško kautynes, o dokumente minimos dvi kautynių dienos – gruodžio 28 d. ir 29 d. Matyt, 1944 m. gruodžio 28 d. vyko tik priešo pasiruošimas, t.y. Ažumakio miško ir pamiškės apylinkių žvalgyba, o intensyvios, atviros kautynės vyko tik gruodžio 29 d.

Naujųjų metų sutikimas Rokiškyje

Rokiskio krašto muziejuje buvo surengtas šventinis posėdis. Kaip ir pridera dvaro rūmuose, tarybos narius sutiko "kunigaikščiai" Radivilos, atvykę iš Biržų. Tarybos nariai privalėjo pasisveikinti su "kunigaikščiais", šie apdovanojo kiekvieną naujaumečiu žaisliuku.

Rajono meras Egidijus Vilimas trumpai apžvelgė 2005-ųjų rajono tarybos darbą, priminė, kad laukia pasutiniai kadencijos metai. Tarybos nariams meras palinkėjo Ugninio šuns metais neperimti šuniškų savybių ir nesirieti, o dirbtį ritmingai, dorai, atsižvelgti į rokiškėnų nuomonę, stengtis nuodugniai išsiaiškinti rūpimus klaušimus ir juos išspręsti.

Toliau liejosi naujametiniai svekinimai, buvo įteikti os naujametinės dovanos.

Tarybos narei Laimai Keraitienei dovana įteikta kaip elegantiškiausiai rajono bendruomenių motinai, Obelių vaikų globos namų direktoriui Valdui Nauburaičiui – kaip daugiavaikiam rajono tėvui, globojančiam 96 vaikus, Zenonui Akramavičiui – kaip labiausiai besirūpinančiam kasdienės duonos kepimu. Pliušinai žaislai – šunys įteikti savivaldybės administracijos direktoriui Virginijui Strazdai ir dvaro rūmų šeimininkei Nijolei Šniokienei. Neliko nepastebėti posėdyje dalyvavę savivaldybės skyrių vedėjai, seniūnai, kultūros darbuotojai. Jiems įteiktos dovanos, palinkėta kitais metais dirbtui atidžiau.

Šventinio rajono tarybos posėdžio dalyviai apžiūrėjo muziejaus ekspoziciją bei

veikiančias parodas. Jiems koncertavo rajono pedagogų smuikininkų bei Anykščių šokių studijos "Baltoji panaša" ansambliečiai.

Senųjų metų išvakarėse Krašto muziejuje vyko tradicinis koncertas "Naujųjų belaukiant". Dalyvavo muzikos mokyklos mokytojų kamérinis ansamblis, choreografijos mokyklos moderniojo šoko grupė "Fiesta" bei solistė Vilma Likienė.

Po koncerto rokiškėnai rinkosi į Nepriklausomybės aikštę prie Naujametinės egulės pasiklausyti muzikos, pasišildyti prie didelio laužo. Stebėjome Kalėdų senelio su palyda pasiromą, grožėjomas naujametiniais fejerverkais ir patys juos laidėme. Na ir kaip sutiki Naujuosius be šampano?!

Feliksas MAŽEIKIS

Kas kalba per Lietuvos nacionalinį radiją?

Nesiliua ja ir vis intensyvėja Lietuvos istorijos "tiksliniemas", tiksliau – jos maitojimas. Nepatikėjau savo ausimis, kai 2005 m. gruodžio 27 d. Lietuvos radio pirmosios programos 6 val. žiniose daktorė, kalbėdama apie Tarptautinio valiutos fondo

(TVF) 60-metį, perskaitė: "Lietuva pirmoji iš buvusių sovietinių valstybių priimta į TVF". Ta frazė kartota ir vėlesnėje žinių laidose. Su prask: nebuvu 50 metų trukusios sovietų okupacijos, nes... Lietuva funkcionavo kaip sovietinė valstybė!

Replika

Net melo korifėjai LKP-LDDP vadai, dažnai postrinėgavę apie "Lietuvos SSR savarankiškumo SSRS sudėtyje ir valstybingumo" požymius, tokios nesąmonės neišdriso skelbtai!

Tad kas gi kalba per mūsų nacionalinį radiją?

Feliksas TIŠKUS

aktoriai P. Venslovas ir D. Juronytė, vaikų pop choras "Lašeliukai", Sausio 13-osios Laisvės gynimo brolijos nariai.

Sausio 14 d.:

14 val. Vilniuje, "Siemens" arena vyks atviras koncertas visuomenei "Šaukiu aš tautą". Kauno miesto savivaldybė skiria du autobusus buvusiems parlamento gynėjams ir socialiai remtiniems asmenims nukvynkti į koncertą. Autobusai išvyks sausio 14 d. 11 val. nuo Kauno filharmonijos (Sapiegos g. 5). Norinčiuosių vykti prašome registruotis darbo dienomis 8–17 val. tel. (8-37) 42 40 85 arba (8-687) 99100.

EKEIBIMAI Renginiai, skirti Laisvės gynimo 15-osioms metinėms

Sausio 13 d.:

10 val. šv. Mišios ir literaturinė-muzikinė kompozicija Kauno Šv. Mykolo Arkanželo (Igulos) bažnyčioje.

12 val. gėlių padėjimas prie Nežinomo kareivio kapo ir Laisvės statulos Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje.

12.30 val. žuvusiuoj Sausio 13-ają kapų lankymas Petrašiūnų ir Romainių kapinėse. 12.15 val. autobusai lauks Donelaičio g., prie Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelio.

13 val. gėlių padėjimas Kauno technologijos universiteto Elektronikos fakulteto rūmuose (Studentų g. 50) prie memorialinės lentos Sausio 13-ają žuvusiems KTU studentams ir prie koplystulpio.

18 val. vakaras "Amžinam gyvenimui ant Lietuvos patekėjo jų širdys" Kauno "Girstučio" kultūros ir sporto centre. Dalyvaus: Kauno miesto simfoninis orkestras, Kauno šokio teatras "Aura", tautinio meno ansamblis "Gimtinė", vaikų ir jaunimo šokio teatras "Gijelė",

Finansiškai paremkime savo organizaciją

"Tremtinyje" Nr. 46 (575), 2004 m., išspausdintas LR labdaros ir paramos įstatymas, kuriame nurodoma, kad dirbanties žmogus 2 proc. sumokėto metinio pajamų mokesčio gali pervesti organizacijai, turinčiai teisę gauti paramą.

Pavyzdžiu, jeigu žmogaus mėnesio atlyginimas yra 1000 Lt, tai apie 760 Lt jis gauna grynais, o 240 Lt pervedama mokesčių administratoriui. Per metus tai sudaro 2900 Lt. Iš tos sumos 2 proc. (58 Lt) dirbanties žmogus gali pervesti pasirinktai įstaigai. Jei tokiu žmoniui atsirastų daugiau, tai susidarytų nemaža suma paramai.

Kviečiame dirbančiuosius paremti asociaciją Lietuvos politinių kalinių ir tremtiniių sąjunga. Įmonės kodas 300032645, ats. sąsk. litais ir valiuta LT18 7044 0600 0425 8365, AB Vilniaus bankas, banko kodas 70440.

Pasibaigus mokesčiniams laikotarpiai reikia parašyti prašymą mokesčių administratoriui. Jeigu to nepadarysite, tos lėšos gali tekti ne Jūsų numatytais įstaigai, bet bus paskirtos kitur.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Juozas Steponaitis 1925–2005

Gimė Baukų k., Šeduvos valsč., Panevėžio aps., vidutinių ūkininkų šeimoje. Baigė pradinę mokyklą, padėjo tėvams ūkininkauti. Juozas išitraukė į Prisikėlimo apyg. Žaliosios rinktinės gretas. 1945 m. sausio mėn. atėjė į namus buvo suimtas, tardytas, bet nieko neišdavė, neprisipažino buvęs partizanu. Be teismo nuosprendžio buvo išvežtas į Vorkutas anglies kasyklas, 1948 m. išsiustas į Estiją atlitti karinę prievozę. 1951 m. grįžo į Lietuvą. Apsigynė Radviškyje. Dirbo geležinkelio stotyje. Vedė. Užaugino dukterį ir sūnų.

Palaidotas Radviliškio kapinėse.
Užjaučiame žmoną, dukterį su šeima, giminės ir artimuosius.
LPKTS Radviliškio skyrius, Atkurtos Prisikėlimo apygardos taryba

Anicetas Nečiūnas 1916–2005

Gimė Mokylių k., Skiemonių valsč., Utenos aps. Mokėsi vargonininko specialybės pas garsų muziką ir chorvedij Praną Sližį. Dirbo vargonininku Ukmergeje, vėliau – Kurkliuose, iš kur 1948 m. su šeima ištremtas į Krasnojarsko kr. 1957 m. grįžęs į Lietuvą dirbo vargonininku Svėdasų, Anykščių, Šėtos ir Alytaus parapijų bažnyčiose. Paskutiniu metu – Raudondvario parapijoje, Kauno rajone. Net ir sirgdamas A. Nečiūnas dirbo pamėgtą vargonininko ir chorvedžio darbą, višas savo gyvenimą paaukojo Dievui ir Bažnyčiai.

Palaidotas Kauno Romainių kapinėse.
Užjaučiame giminės ir artimuosius.

Elena Mažeikaitė-Neščenkovienė 1921–2005

Gimė Kelmės r. Ganiprovo k. gausioje stambaus ūkininko šeimoje. 1945 m. motinai su šeisiais vaikais, tarp jų – ir Elenai, ištrėmė į Komiją, prie Pečioros. Ten Elena surinko gyvenimo draugą ir už jo ištekėjo. Tremtyje gimė sūnus ir duktė. Į Lietuvą su šeima grįžo 1958 m. Apsigynė ir dirbo Klaipėdoje. Elena buvo aktyvi LPKTS Klaipėdos sk. narė. Jai mirus, kitą dieną mire ir vyras. Abu sutuoktiniai pragyveno kartu 55 m.

Palaidoti Klaipėdos Joniškių kapinėse.
Nuosirdžiai užjaučiame vaikus ir vaikaičius, seseris bei artimuosius.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Bronė Grikietytė-Vokietaitienė 1922–2005

Gimė Vilkaviškio aps. Gižų valsč. Dumčių k. Brolis partizanas žuvo, 1949 m. Bronė areštuoja už ryšius su partizanais ir nuteista 10 metų. Kalėjo Marijampolės kalėjime, Balchašo lageryje. 1956 m. išeista į laisvę, ištakėjo už buvusio politinio kalinio. 1967 m. grįžo į Lietuvą. Apsigynė Marijampolėje. Išaugino du sūnus.

Palaidota senosiose Marijampolės kapinėse.
Nuoširdžiai užjaučiame sūnus.

LPKS Marijampolės skyrius

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliforius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas – 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams – 80 JAV dolerių.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, LT 44309 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!